

Datum: 5 JUNI 2023
Referentie:
Status van de nota: TER GOEDKEURING
Versie van de nota: versie 1.0
Bijlagen:
Doel: Beslist – validatie van de opmerkingen

Onderwerp/thema

Context College:

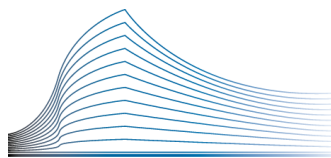
	Y or N	Comment
Wettelijke bevoegdheid College (art 181 Ger Wb.)	Y	Impact werkprocessen REA
Blauwdruk 2.0	N	
Strategische doelstelling College	N	
Prioriteit > Low Medium High Highest	Medium	
Haalbaarheid Steundienst uitvoering - Personeel - Termijn	Y	

Korte beschrijving probleem

Aan het College van de hoven en rechtbanken werd op 14 april II. de adviesaanvraag voorgelegd over het **ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap betreffende slachtofferzorg**.

Het voorliggend samenwerkingsakkoord heeft tot doel een kader te voorzien voor de samenwerking en verwijzing tussen de verschillende diensten inzake slachtofferzorg. Deze samenwerking uit zich niet alleen op het terrein, maar ook op het vlak van beleidsontwikkeling. In het kader van de brede slachtofferzorg zijn de bevoegdheden immers verdeeld tussen de Federale Staat en de gemeenschappen (zoals verder bepaald in dit samenwerkingsakkoord) en de gewesten (vb. toezicht op de lokale overheden zoals de openbare centra voor maatschappelijk welzijn). Met de ondertekening van het samenwerkingsakkoord verbinden de bevoegde overheden zich ertoe een blijvende aandacht te besteden aan slachtoffers en een samenhangend beleid in deze materie te verzekeren.

Het samenwerkingsakkoord (verder: akkoord) bevat **zeven hoofdstukken**: de definities (art. 1), de doelstellingen van het akkoord (art. 2-3), de bevoegdheden van de overheden betrokken in het akkoord (art. 4-5), hun verbintenissen (art. 6-14), de opdrachten van de bevoegde actoren (art. 15-27) met inbegrip van het omgaan met persoonsgegevens (art. 28), de overlegstructuren (art. 29-37) en de slotbepalingen (art. 38-41).

Impact op de Zetel

Vanuit de College-bevoegdheid inzake de organisatie en werking van de rechtbanken besliste het Bureau van het College op maandag 24/4 deze adviesvraag van het kabinet m.b.t. een Vlaams samenwerkingsprotocol slachtofferzorg voor te leggen aan de Raad van hoofdgriffiers en de Conferenties van de voorzitters van de rechtbanken van eerste aanleg.

Dit met het oog op feedback van “het terrein” op 2 punten:

- Enerzijds een juridische check of dit protocol **strookt met de wetgeving en geen extra rechten/plichten voorziet boven op de wet,**
- Anderzijds een praktische **check of dit protocol niet een aanzienlijke extra werklast** (bvb. ingevolge informatie-voorziening aan slachtoffers in brede zin) inhoudt

Tevens werden de rechtbanken eerste aanleg erop gewezen dat op arrondissementeel niveau hetzij een onderzoeksrechter, hetzij een magistraat REA dient aangewezen te worden voor **de (arrondissementele) “raad slachtofferzorg.”**

Het **College dient een vertegenwoordiger** aan te wijzen om te zetelen in de Vlaamse Commissie Slachtofferzorg.

Collegebeslissing

Het College beslist om

1° = de door de conferentie van voorzitters van de rechtbanken van eerste aanleg in deze overgemaakte opmerkingen (hierna inde ze nota opgenomen) aan het kabinet te bezorgen

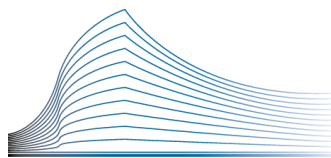
2° = om een oproep te lanceren teneinde kandidatuurstelling te ontvangen waaruit het College een vertegenwoordiger van de Zetel/College in de Vlaamse Commissie Slachtofferzorg zal aanwijzen

Aldus zo te beslist in de Collegevergadering van 5 juni 2023.

Nood aan (interne of externe) communicatie

Intern Y

> Informeren van de REA's NL + kabinet

Hierna volgen de opmerkingen en het advies:

De Raad van hoofdgriffiers bezorgde geen feedback. Van de conferentie van de voorzitters van de Nederlandstalige rechtbanken van eerste aanleg ontvingen we de navolgende opmerkingen.

Zij dragen geen kandidaat voor om te zetelen in de Vlaamse Commissie Slachtofferzorg.

ALGEMEEN :

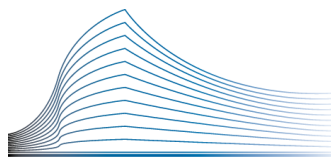
- Er moet duidelijk worden gemaakt of het effectief de bedoeling zou zijn van de overheden om ook aan de griffies en de rechters de taak te geven aan slachtoffers juridisch advies te geven – indien niet (zoals dat nu het geval is), moet dat duidelijker worden gemaakt in de tekst zelf. In de voorliggende tekst zijn er een aantal zaken die worden gevraagd van de ‘bevoegde actoren’ (en aldus ook van de rechtbanken, maar **dit botst met het principe dat geen advies kan worden verstrekt en dat de rechter terughoudend en onafhankelijk dient te zijn** (wordt hierna telkens ook specifiek aangeduid)
- De verschillende werkgroepen (raad/netwerk/commissie) die worden opgericht zullen toch wel wat werklast met zich meebrengen, zeker in het begin om alle procedures op punt te stellen.

DEFINITIES art 1 > slachtoffer niet enkel in geval strafrechtelijke feiten, maar ook in geval van feiten met politionele / gerechtelijke tussenkomst + uitbreiding naar ‘nabestaanden’

Definitie “slachtoffer”: wordt anders (beperkter) geformuleerd dan door de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012; het lijkt ons aangewezen naar de RL te verwijzen.

Artikelsgewijze opmerkingen

- 1° In de definitie ‘bevoegde actoren’ zouden de woorden “en rechtbanken” moeten worden geschrapt, gezien deze per definitie geen advies geven aan burgers of niet op die manier contact hebben met slachtoffers dat zij onder dit samenwerkingsakkoord vallen. Noch rechters, noch de personeelsleden van de griffie mogen juridisch advies geven of informatie geven over de stand van zaken van een gerechtelijk dossier. Onderzoekrechters mogen dat ook niet, maar komen via een burgerlijke partijstelling wel rechtstreeks in contact met slachtoffers en zouden dus wel onder sommige bepalingen van het samenwerkingsakkoord kunnen vallen.
- 3° De definitie ‘bevoegde overheden’ is onduidelijk, en zou beter vervangen worden door ‘de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap’.
- 10° De definitie van slachtoffer wijkt af van die in de Richtlijn waarnaar verwezen wordt in de aanhef
- 13° De term ‘slachtofferonthaal’ wordt gedefinieerd als informatie en bijstand, wat vrij verwarrend is. Deze definitie is eigenlijk ook overbodig, want in de tekst wordt het woord weinig gebruikt en waar het gebruikt wordt kan het worden vervangen door informatie of bijstand, wat duidelijker zou zijn. In artikel 4, 2° en 5, 2° bvb zouden de woorden ‘het verlenen van

slachtofferonthaal' kunnen vervangen worden door de woorden 'het geven van informatie en het verlenen aan bijstand aan slachtoffers'

We missen doorheen het hele document een soort algemene "disclaimer" specifiek voor de rechtbanken: bijstand gaat verder dan wat bedoeld wordt door art. 3bis VTSv en mag niet verward worden met b.v. juridische bijstand die aan advocaten of andere specialisten voorbehouden moet blijven; de rechtbank moet haar onafhankelijkheid behouden, ook bij het geven van informatie aan slachtoffers, er mag niet de schijn worden gewekt van enig favoriseren van slachtoffers of vooringenomenheid, ook niet door medewerkers op de griffie.

Het document maakt te weinig het onderscheid met de parketten, die daar wel meer een actievere rol in kunnen spelen.

DOELSTELLINGEN art 2-3 > structurele samenwerking tussen de actoren in zake slachtofferzorg, met respect voor ieders duidelijk afgebakende bevoegdheden en verantwoordelijkheden. De territoriale toepassingsgebied van het akkoord is beperkt tot het Nederlandse taalgebied

Artikel 3 bevat een tegenstelling. In het eerste lid stelt men dat er duidelijk afgebakende bevoegdheden zijn en in het derde lid zegt men 'in het geval van onduidelijkheid'.

BEVOEGDHEDEN BETROKKENEN ACTOREN art 4-5

- Federale staat > politie, veiligheid, politionele slachtofferbejegening, strafrechtelijk beleid
- Gemeenschap > bijstand aan personen, justitiehuizen, slachtofferonthaal

VERBINTENISSEN BETROKKEN ACTOREN art 6-14

> werkingsprincipes (houding tov slachtoffer), opleiding, informatieverstrekking, materiële omstandigheden (lokalen), hulp & dienstverlening, sensibilisering, gegevens & statistieken

Art. 6 §2 en §1 laatste zin: dit lijkt voornamelijk te gaan over de justitiehuizen ? We vinden het niet duidelijk wat hiermee precies wordt bedoeld (nochtans belangrijk blijkens het vervolg van de tekst) en wat hier enige rol moet zijn die van de rechtbanken wordt verwacht ? (opnieuw zelfde opmerking als hiervoor: te weinig onderscheid wordt gemaakt tussen actoren die zich actief kunnen inzetten en actoren (de zetel, de onderzoeksrechters) die terughoudender moeten zijn; de rechtbank die de zaak ten gronde beoordeelt kan zeker informatie verlenen en doorverwijzen, maar een "proactief" en "aanklampend" aanbod verlenen lijkt ons voor wat betreft de rechtbanken voornamelijk zich te moeten beperken tot naar de aangewezen instanties doorverwijzen.

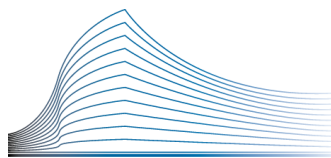
Artikel 6, §1, 4° en 7 overlappen en zouden kunnen worden samengevoegd. Artikel 6, §1 tweede lid zou beter eerst staan. In artikel 6, §1, tweede lid wordt het woord 'aanklampend' gebruikt, wat vrij negatief is. Dit zou eventueel kunnen veranderd worden in 'standvastig'.

Bij deze een voorstel voor nieuwe tekst:

Art. 6. §1 De bevoegde overheden verbinden zich ertoe om via de diensten slachtofferzorg die onder hun bevoegdheid vallen een proactief, outreachend en standvastig aanbod te voorzien voor elk slachtoffer.

§2. De bevoegde overheden verbinden zich ertoe dat de bevoegde actoren in hun contact met slachtoffers minstens de volgende werkingsprincipes zullen hanteren:

1° een positieve en participatieve basishouding aannemen, vertrekken vanuit het perspectief van het slachtoffer;

2° *tijdig rekening houden met de individuele noden en behoeften van elk slachtoffer en hierbij in het bijzonder aandacht te hebben voor de specifieke behoeften van kwetsbare slachtoffers bijvoorbeeld het minderjarige slachtoffer en minderjarige kinderen van het slachtoffer;*

3° *informatie verstrekken op maat van het slachtoffer, rekening houdend met de individuele noden en behoeften van het slachtoffer, het type van feiten alsook de kwetsbaarheid van het slachtoffer en de omstandigheden waarin het slachtoffer zich op dat moment bevindt;*

4° *de continuïteit van de aangeboden zorg verzekeren door op een warme manier de zorg over te dragen wanneer het aanbod van één of meer andere diensten beter aansluit bij de noden en behoeften van het slachtoffer, daarbij rekening houdend met de individuele noden en behoeften van het slachtoffer, het type van feiten, alsook de kwetsbaarheid van het slachtoffer. Er wordt hierbij gebruikt gemaakt van de sociale kaart die is opgesteld door het netwerk slachtofferzorg, bedoeld in artikel 34, §1, 3°.*

§3. De bevoegde overheden verbinden er zich toe de werkingsprincipes, bedoeld in paragraaf 2, in een gezamenlijk referentiedocument te concretiseren en te vertalen naar een uitgewerkte methodologie voor de uitvoering van de opdrachten en de samenwerking op het terrein tussen de bevoegde actoren. De redactie van het referentiedocument is een verantwoordelijkheid van de Vlaamse commissie slachtofferzorg, bedoeld in artikel 37, §1.

Art. 7: sociale kaart zal zeer nuttig zijn

Art. 8: lijkt ook zeer nuttig, ook voor de zetel. Uiteraard zal dit tijd benemen. Voorstel om de opleiding facultatief te maken voor de rechters (velen hebben de nodige ervaring met het bejegenen van slachtoffers).

Art. 9: hier opnieuw opletten, de rechtbank (ook de griffie) mag geen (juridisch) advies verlenen en moet waken over haar onafhankelijkheid.

Behoudens vergissing geeft het parket in haar oproepingsbrieven aan de benadeelde personen al zeer goede informatie over de mogelijkheden die zij hebben om zich burgerlijke partij te stellen op de zitting.

Artikel 9, laatste lid – herhaling van de woorden “noden, behoeften en persoonlijke omstandigheden”, in de tweede zin kunnen ze worden weggelaten: “Deze informatie kan ook in een later stadium gegeven worden dan op het moment van de eerste contacten met slachtoffer.”

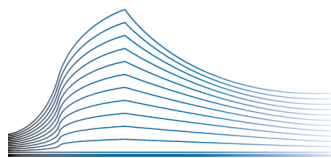
Art. 11: “samenwerking” met andere actoren – zelfde opmerking als tevoren, de rechtbank is hierin beperkt door de onafhankelijkheid die zij moet bewaken.

Art. 14: zal extra werk opleveren voor de griffies; wordt een (digitale) ondersteuning hierin voorzien?

Artikel 14, derde lid kan worden ingekort en er kan eventueel worden toegevoegd dat dit (half)jaarlijks moet gebeuren. Gezien de gegevens niet direct aan de Vlaamse Commissie worden overgemaakt lijkt het niet nodig om die ook in dit artikel te vermelden. Voorstel: De gegevens bedoeld in het voorgaande lid worden jaarlijks overgemaakt aan de arrondissementale raad voor slachtofferbeleid, met het oog op analyse en evaluatie, zoals bedoeld in artikel 30.

OPDRACHTEN BETROKKEN ACTOREN art 15-27

- **Politionele slachtofferbejegening, dienst slachtofferhulp, hulp = vertrouwelijk**

In artikel 15, eerste lid zijn de woorden “en de daaraan gekoppelde onderrichtingen” overbodig.

In artikel 16, tweede lid, 3° moeten de woorden “met artikel 7 en 20” worden vervangen door “met de artikelen 7 en 20”.

Artikel 18, §1 kan ingekort worden, naar analogie van §2 en kan ook duidelijker worden geformuleerd. Voorstel: De politimedewerker of de dienst politionele slachtofferbejegening vraagt elk slachtoffer of hij wilt worden doorverwezen naar een dienst slachtofferhulp. Wanneer het slachtoffer hiermee instemt, brengt men het slachtoffer actief in contact met deze dienst.

Artikel 18, §3, tweede lid stelt dat indien het slachtoffer dit wenst er “persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen” kunnen worden overgemaakt aan andere diensten – ervan uitgaand dat men veroordelingen van de dader bedoeld, lijkt het niet dat dit een beslissing is die moet worden genomen door het slachtoffer. In het kader van het tegengaan van secundaire victimisatie, lijkt het ook beter om standaard een beschrijving van de feiten mee te delen aan de andere dienst, zodat het slachtoffer niet opnieuw het hele verhaal moet doen.

Het laatste lid van artikel 18 kan worden weggelaten – dit wordt al vermeld in de andere paragrafen.

Artikel 19 kan beter worden geïntegreerd in artikel 18 als een §3. Zo staan alle mogelijke doorverwijzingen bij elkaar.

➤ Parketten en rechtbanken, dienst slachtofferonthaal

Art. 24: zal extra werk opleveren voor de griffies.

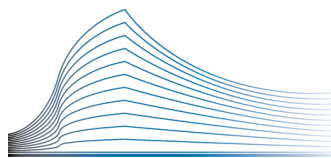
Artikel 24 kan beter worden beperkt tot de magistraten en personeelsleden die effectief in de positie zijn om dergelijke informatie te geven aan slachtoffers.

PERSOONSGEGEVENS art 28

In artikel 28 wordt er verwezen naar de verordening gegevensbescherming, dit is wetgevingstechnisch niet correct - er moet worden verwezen naar de geldende nationale wetgeving (in casu de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens).

OVERLEGSTRUCTUREN art 29-37

- In elk gerechtelijk arrondissement komt een arrondissementele raad voor slachtofferbeleid geïntegreerd slachtofferbeleid binnen het gerechtelijk arrondissement
taken
tweejaarlijkse verslag
samenstelling (per arrondissement) = REA wijst 1 magistraat of onderzoeksrechter
netwerk slachtofferzorg

Art. 29 §2, 1°: deze Raad gaat daadwerkelijke (bindende ?) beslissingen nemen voor zover wij uit de tekst begrijpen; ten opzichte van de zetel en de onderzoeksrechters moet hier opnieuw worden opgelet m.b.t. de onafhankelijkheid die van groot belang is aangezien we het hier hebben over zaken waarin nog uitspraak moet worden gedaan. Nauwere samenwerking tussen de andere actoren (parketten, JH, hulpverlening) is uiteraard een heel goede zaak.

Ten opzichte van de rechtbanken lijkt het meer aangewezen dat deze Raad een raadgevende / ondersteunende / aansporende functie op zich neemt (quid dit voor wat betreft de rechtbanken opnemen binnen de Hoge Raad voor de Justitie ?)

Art. 31, 2°: benoemingsprocedure van de magistraat of onderzoeksrechter in arrondissementele raad?

- Vlaamse commissie slachtofferzorg, met het oog op de goede werking en implementatie van het akkoord

Art 36 § 2 7° > vertegenwoordiger van het College van de hoven en rechtbanken

SLOTBEPALINGEN art 38-41

De budgettaire gevolgen van de opdrachten opgenomen in dit akkoord vallen ten laste van de bevoegde overheden.

—